Aktuellt från Strömstad akademi Nr 2015-12
News from Strömstad Academy No. 2015-12
31 december 2015

Anders Gustavsson: Redaktörens ruta *Editor's corner*

Ekonomiprofessor Rune Wigblad fortsätter att skriva debattartiklar om hur den svenska staten skall kunna våga att hantera en svår ekonomisk situation i samband med det kraftigt ökade flyktingmottagandet under hösten 2015. Hur skall det ges ekonomisk injektion i den nya samhällssituationen? Bör åtstramningar ersättas av en strategisk framåtblickande investeringsbudget för år 2016? Wigblads utmanande artikel har varit publicerad i Svenska Dagbladet Debatt. Läs och tänk till. Kom gärna med nya debattinlägg.

Per Sigurd Agrell presenterar och reflekterar kring de internationella överenskommelser som fattades vid klimatmötet i Paris i december 2015. Efter detta klimatmöte gäller det för varje land att följa upp de beslutade överenskommelserna med nationella, regionala och lokala projekt. Strömstad akademi är engagerad i projektet Ett hållbart Koster 2025. Gudmund Bergvist ger en lägesbeskrivning om vad som som planeras under 2016. En elfärja kan påtagligt minska koldioxidutsläppen. Detsamma gäller fiskebåtar som går över till biodiesel.

Många européer gladdes till en början åt den arabiska våren i början av 2010-talet. Den kunde ha lett till ökad frihet och demokrati. Varför gick det så snett efteråt med våldsbenägna ideologier som Islamiska Staten IS och fruktansvärda inbördeskrig med oerhörda lidanden och flyktingströmmar som följd? Psykolog Gunnar Windahl har läst och recenserar en mycket angelägen bok 2015 skriven av de franske historikern och politologen Jean-Pierre Filiu. Jag uppmanar fler av akademiens ledamöter att följa Windahls exempel och komma med recensioner av för en bred allmänhet angelägna böcker. Jag vill även inskärpa den tidigare uppmaningen att försöka värva nya medlemmar till akademin, inte minst kvinnor.

Rektor Lars Broman informerar om "Vetenskapslördagen" i Falun den 12 december och om kommande aktiviteter inom akademin.

Jag önskar nya bidrag till januarinumret med deadline den 29 januari 2016 under adressen anders.gustavsson@ikos.uio.no. Skriv både på svenska och engelska. Sänd också bidrag till Akademiens skriftserie Acta Academiae Stromstadiensis under adressen stig.svallhammar@telia.com.

Economy Professor Rune Wigblad continues to write opinion articles on how the Swedish State should dare to deal with the difficult economic situation due to the sharp increase in the reception of refugees in the autumn of 2015. How may it be financial injection in the new social situation? Should austerity policy be replaced by a strategic forward looking investment budget for the year 2016? Wigblad´s challenging article has been published in Svenska Dagbladet Debatt. Read the article and come with new opinion articles.

Per Sigurd Agrell presents and reflects on the international agreements adopted at the climate summit in Paris in December 2015. After this climate summit, it is up to each country to follow up the agreed arrangements with national, regional and local projects. Strömstad academy is committed to the project A sustainable Koster 2025. Gudmund Bergqvist gives a status report on what is planned for 2016. An electric ferry can significantly reduce carbon dioxide emissions. The same applies to fishing boats going over to biodiesel.

Many Europeans rejoiced at first for the Arab Spring in the early 2010s. It could have led to greater freedom and democracy. Why did it go so wrong afterwards with violent ideologies like Islamic State of IS and terrible civil war with immense suffering and refugee flows as a result? Psychologist Gunnar Windahl reviews a very important book written in 2015 by the French historian and politologe Jean-Pierre Filiu. I encourage the Academy's members to follow Windahl´s example and present reviews of important new books. I would also impress upon the earlier call to try to recruit new members to the academy, especially women.

Rector Lars Broman informs about "Science Saturday" in Falun 12 December and on upcoming activities within the academy.

Finally, I wish new contributions to the January issue of the newsletter sent to my following address with deadline 29 January 2016: anders.gustavsson@ikos.uio.no. Please, write in both Swedish and English. Send also contributions to Acta Academiae Stromstadiensis with the address: stig.svallhammar@telia.com.

Bästa hälsningar, *Best regards*, Anders Gustavsson

Lars Broman: Från er rektor *From your Vice Chancellor*

Welcome to a new year with Strömstad Academy

A new year in the life of Strömstad Academy is about to start, and I think it will be a good year. The first thing that will happen is that you will get a n old-fashioned letter from Sven Moosberg and me, with both a "Happy New Year" wish and a request for your yearly membership fee (see also our greeting below). Since there has been some misunderstanding regarding the fee, I would like to point out that this is a membership fee in Strömstad Academy non-profit Association, and nothing else.

Then, you are all invited to Strömstad already in the last weekend of February for the Winter Word Festival. The event is hosted by the community, but the Academy will participate – with what will be presented in Newsletter 2016-01. Our regular Academic Festival takes place in the week after midsummer, and planning of the activities included has already begun. All fellows will in April be invited to participate, also actively as speakers.

The manuscript of our new anthology, Som om framtiden betyder något (As if the Future Means anything) is completed and we have contacts with a publisher, Novus förlag in Oslo, but we don't have the total sum that we need for printing the book available – some SEK 30 000 out of 100 000 is still missing. So, if anyone of you would like to help, a donation to Strömstad Academy would be more than welcome!

Invite Your Friend/Colleague to Join Strömstad Academy

This text is just published at https://www.facebook.com/stromstadakademi, which you are welcome to join or visit: Strömstad akademi är öppen för nya ledamöter och du är välkommen med din ansökan till akademi@stromstad.se. Vill du bli stödjande ledamot så bifoga namn, adress och tel.nr. När du antagits får du en uppmaning att betala in årsavgiften 200:- till plusgiro 1115-5.

Vill du bli förordnad ledamot måste du också bifoga dokument som styrker din akademiska behörighet. Professor måste ha professorskompetens, bitr prof docentkompetens, assisterande prof dr-examen + lärarerfarenhet från univ/högskola, forskarassistent dr-examen, samt forskningsassistent akademisk grundexamen. Årsavg 600:-.

Strömstad Academy is open for new Fellows, and you are welcome with your application to akademi@stromstad.se. If you want to become Supporting Fellow, include name, address and phone No. When admitted, you will be asked to pay the yearly fe(for 2016), SEK 200:-.

If you want to become an appointed Fellow, you also have to include a document that proves your academic status. To be appointed Professor, you should have been professor at an accredited university (or similar). To be appointed Associate Professor, you should have been associate professor at an accredited university (or similar). To be appointed Assistant Professor, you should have a PhD and university teaching experience (or similar). To be appointed Research Associate, you need a PhD or similar exam. To be appointed Rresearch Assistant, you need a bachelor's degree. Yearly fee is SEK 600:-.

Lars Broman, Vice Chancellor and Sven Moosberg, Treasurer: We wish you a Happy New Year!

2015 was a dramatic year for our world. The planet's warmest year in our time with severe draughts, gigantic forest fires, fierce tornados, enormous floodings, landslides … Acts of terrorism in four continents with hundreds of victims, Middle east a powder keg, millions of people on the run with hundreds of thousands to Europe. Civil war in Ukraine. Sweden with political turmoil, a left-wing government with a right-wing budget, during the fall major streams of refugees with both xenophobia and acts of solidarity as consequenses. Finally nevertheless a climate meeting in Paris with an agreement by 13 December that gives some hope – and the Academy had an accredited observer in place.

Strömstad Academy's year has been less remarkable but nevertheless active. Eight new Fellows, among them our new Honorary Professor astronaut Christer Fuglesang. Increased collaboration in the neighbourhood with for instance participation in Strömstad Winter Word Festival in February, Academic Festival with 46 participants in June, Science Saturday in Falun in December with nine lecturers. Monthly Newsletters (partly in English), frequently updated home page, planning of an international scientific conference in Strömstad June '17.

We hope you have had a good 2015, that you have had some use of being a Fellow, that you plan to continue as such, and that you want to pay the yearly fee of SEK 600 (which you don't have to do as Honorary Professor); as Supporting Fellow you pay only SEK 200. Please pay to our NEW account that is only for fees: In Sweden plusgiro 1115-5, outside Sweden IBAN SE25 9500 0099 6034 000 1155, BIC NDEASESS, and Bank Nordea, SE-10571 Stockholm, SWEDEN. In 2016 we will again participate in Strömstad WWF, arrange an Academic Festival 27-31 June, and much more that you can read about on our web page www.stromstadakademi.se and in the Newsletter.

Rune Wigblad: Sveriges dopade ekonomi behöver avvänjning

Tidigare publicerad i SvD Debatt 21 dec, 2015

Sverige skulle behöva läggas in på ekonomiskt behandlingshem för avvänjning, eftersom alla siffror är dopade. Det skriver Rune Wigblad, professor i företagsekonomi, Strömstad akademi.

DEBATT | SVERIGES EKONOMI

Det går mycket bra för Sveriges ekonomi just nu. Stefan Löfven påpekade i sitt jultal att ”Sverige klättrar och har nu den fjärde högsta tillväxten i EU…”. Jämfört med tredje kvartalet 2014 steg BNP med 3,9 procent 2015, liksom BNP per capita som växte med 2,8 procent, vilket är siffror som överträffade prognosmakarnas förväntningar.

Finansdepartementets och Ekonomistyrningsverkets prognoser visar dessutom att Sverige de närmaste två åren kommer att minska statsskuldens andel av BNP med cirka 2-3 procent, vilket nu kan göras snabbare och bättre än prognosen. Detta ger en mycket ljus bild.

Som nationalekonomen Lars Jonung påpekade i SvD (17/11) är Sveriges ekonomi emellertid också ”drogad”. Det syns på kredittillväxten, på börspriserna, på bostadspriserna och på hushållens konsumtion. Ekonomin växer enligt ovan, men den är drogad av låga räntor. Under hela 2015 har Sveriges reporänta legat på minus och bolåneräntan har följt med nedåt. Just nu råder något som vissa skribenter kallar en ”lånefest” i Sverige. Bolånen ökar till historiskt höga nivåer och de svenska hushållen ökar sin skuldsättningsgrad allt snabbare. Sverige håller på att bygga upp förutsättningar för en finansiell kris som kan påverka oss alla negativt, men framförallt allt högt skuldsatta hushåll.

Jonung påpekar också att de förslag till politiska regleringar som lagts fram är kontraproduktiva. Finansinspektionen överväger ett skuldkvotstak och kraven på amortering kommer troligen att införas under våren. Amorteringskrav och ett tak för hur stora skulderna får bli försvagar effektiviteten i det svenska finansiella systemet, eftersom alla aktörer kommer att söka metoder för att kringgå ett system med nya kreditregleringar. Jonung menar också att en lämplig åtgärd vore att trappa ned ränteavdragen på ett ordnat sätt över en period av 5–10 år. Detta är enligt min uppfattning en

långsiktig åtgärd som är fullt möjlig, men på kort sikt kommer inte hushållen att bry sig om denna åtgärd, så länge räntorna är mycket låga.

Riksbanken övergav definitivt kampen mot ”lånefesten” redan under 2014, när reporäntan började sänkas till förmån för åtgärder som syftar till att öka inflationen. Reporäntan är nu -0,35 procent och Riksbankens köp av obligationslån har varit stora. Inflationen ökar inte, trots att man nu uttömt alla åtgärder för att få upp den.

När den svenska ekonomin går bättre än väntat och BNP ökar mer än förväntat, ligger inflationen kvar på 0,1 procent under tredje kvartalet, 2015. Även i november 2015 var inflationen 0,1 procent. Deflationstendensen etablerades i Sverige 2012 och har inte kunnat hejdas. Penningpolitiken misslyckas med att få upp inflationen och bidrar nu endast till en ökad ”lånefest”. Detta kan i förlängningen leda till ett drastiskt prisfall på alla produkter, vilket sätter stopp för den just nu goda ekonomiska utvecklingen. Inhemska såväl som internationella organ varnar nu för att detta är vad som kommer att hända om hushållens skuldsättning fortsätter att öka.
Då återstår åtgärder kopplade till finanspolitiken för att öka inflationen. Budgeten för 2016 är emellertid finansierad krona för krona, vilket gör att den låga inflationen består. Den strama finanspolitiken är dock på väg att luckras upp något av flyktingsituationen, som skapade behov av en tilläggsbudget i november 2015. Den lånefinansierades med cirka 11 miljarder för att täcka akuta utgifter.

Min hypotes är att en lånefinansierad investeringsbudget på cirka 200 miljarder kronor skulle öka inflationen med ungefär 2 procent från dagens 0-nivå. Hypotesen kan testas genom att staten till exempel lånar upp cirka 50-70 miljarder och investerar dessa i ekonomin. Därefter kan effekterna på inflationen studeras. En stor finanspolitisk injektion till den svenska ekonomin bör driva upp inflationen och återställa räntan till normala nivåer. Detta är en möjlig kortsiktig åtgärd för att få Sverige att nyktra till efter mer än ett år av festande med låga räntor.

Vad ska staten med 200 miljarder till som ett engångsbelopp?

Medlen måste utgöra en investeringsbudget som går till lönsamma projekt. Behov finns i flera av samhällets olika sektorer. Som en första prioritet måste Sverige dock få ordning på byggbranschen, för det är nästan uteslutande bostäder som folk lånar till, och prisnivåerna är idag orimliga på nyproduktion, renovering och byte av lägenhet/villa. I dagens läge är efterfrågan större än utbudet, vilket tillsammans med låga räntor skapar spekulativt höga priser på bostäder.

Byggsektorn behöver även ny arbetskraft på kort sikt för att kunna expandera och behovet är stort. Enligt SN (Svenskt Näringsliv) är det VVS-företagen, Plåtslagarna och Svensk Byggindustri som toppar statistiken över andelen företag som ”upplevt det mycket eller ganska svårt att rekrytera”. Regeringen har infört snabbvalidering för flyktingar så att de ska kunna komma in i sjukvården och skolan. En motsvarande snabbvalidering av flyktingar till bostadssektorn skulle kunna genomföras om den kombineras med en lärlingsmodell. Detta behöver åtgärdas via krav från kommunerna.

Ett annat grundläggande problem inom byggbranschen är de skenande prisökningarna på nyproduktion. BPI (BPI=Byggprisindex) är i storleksordningen 15-20 procent per år jämfört med 2 procent för KPI (KPI=Konsumentprisindex), vilket har gjort att prisnivåerna på nyproduktion av bostäder i Sverige har samma nivå som Norge och är högst i EU. Det är bara i Norge och Sverige som priserna inte faller.

Byggnadsprisindex med avdrag för bidrag* samt KPI
Index 1992=100

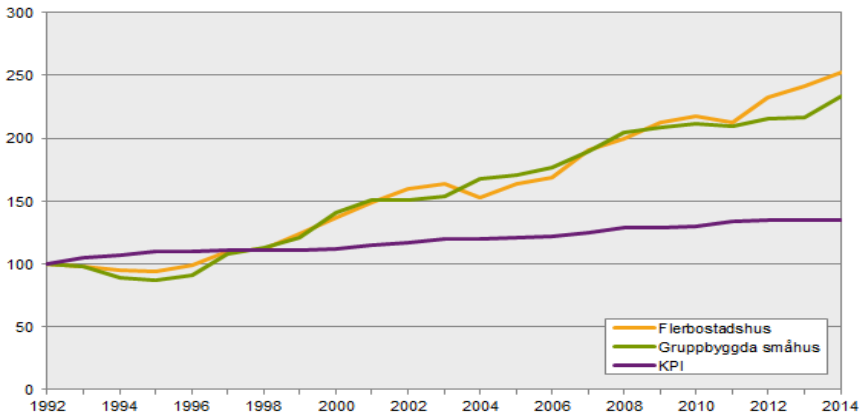

* Bidragen varierar kraftigt mellan åren vilket bidrar till variationerna i byggnadsprisindex

Fortsatt ökade priser gör att bostadsbyggandet riskerar att stanna av helt i Sverige. Trots en liten ökning av byggandet i Sverige 2015 har Sverige ett stort underskott av bostäder. Därför vore det lämpligt med vidgade kreditmöjligheter för allmännyttan, förutsatt att de bygger billigt och industriellt. Inköp av billigt byggmaterial utomlands och en ökad grad av prefabricering är två metoder för att konkurrensutsätta den idag oligopolistiska strukturen i branschen, för både byggmateriel och produktion. Det är främst brist på arbetskraft och bristande konkurrens i byggbranschen som driver fram orimliga prisökningar.

Inget politiskt parti har ett program för ovanstående problembild. Mitt förslag är en kraftfull investeringsbudget för 2016 med en prioriterad satsning där allmännyttan får i uppdrag att öka byggandet av billiga bostäder.

Gudmund Bergqvist:
Projekt Hållbart Koster. Situation december 2015

Göran Bryntse gav i septembernumret av nyhetsbrevet en sammanfattning av kommittémötet den 16 september. Sedan dess har inget nytt möte varit men ett sådant är planerat till januari 2016. Följande har dock hänt.

1. Koster Marin har köpt in en ny färja "Kosterbris" en s k elfärja som går på batterier och laddas i Strömstad och på Koster. Den planerassättas in under sommarhalvåret 2016. Den kommer att avsevärt reducera koldioxidutsläppen från båten.
2. Projektet att låta 4 trålare på Koster gå över till Biodiesel kommer troligen att få anslag för en förstudie. Beslut kommer före jul.
3. Projekt angående byggande av en värmecentral på Ekenäs som eldas med lokala träprodukter. Sammanträde med beslut kommer nog i slutet av året mellan Göran Vallo Strömstadsbyggen och Göran Lyth, Kosterstiftelsen och Kosternämnden.

Parallella projekt av betydelse för hållbart Koster

A . I januari börjar en studiecirkel kring framtiden på Koster. Jag kommer att deltaga. Det är aktuellt för öarnas fortlevnad som levande samhälle med en utveckling av olika verksamheter vilka möjliggör en större året runt levande befolkning. Personligen vill jag driva projekt med en folkhögskola. Det finns "tomma lägenheter " på vinterhalvåret när den är aktiv och det skulle ge stöd åt affär, skola etc. Och möjligen flera åretruntboende. Strömstads akademi skulle kunna bidra med föreläsare som komplement.

B Samhällsföreningen arbetar på att få fram medel att utföra en s k geologisk-hydrologisk undersökning med tanke på alternativa småskaliga ekologiskt lämpliga lösningar till det av kommunen tidigare föreslagna storskaliga synnerligen dyra projektet med en färskvatten+avloppsledning under Kosterfjorden.

Gunnar Windahl: On the Sunni side of the street

***From Deep State to Islamic State: The Arab Counter-Revolution and its Jihadi Legacy.* av Jean-Pierre Filiu.** Oxford University Press: Hurst**.**
(Windahl)

I kölvattnet av den arabiska våren har det utkommit en ström av böcker förebådande den frihet och demokrati som var på väg att omsluta Mellanöstern. Idag, med facit i hand ser historien annorlunda ut med våldsbenägna ideologier, inbördeskrig och förnyad förtvivlan. Bland de författare som försöker klargöra varför upproret 2011 gick överstyr och övergick i en blodig kris och hur de betingelser som påtvingades av arabstaterna efter den arabiska våren gav upphov till monstret IS och andra radikala antidemokratiska grupper, är den franske historikern och politologen Jean-Pierre Filiu.

Vad araberna upplever i detta nu är enligt Filiu en brutal kontrarevolution*, "this systematic war of the Arab regimes against their people".*

En vanlig missuppfattning i världssamfundet är antagandet att en premiärminister i Mellanöstern innehar samma maktställning som vilken annan premiärminister. Politiker och media blev alldeles till sig när den syriske premiärministern Riyad Hjab hoppade av 2012, men han fungerade som en

galjonsfigur i regimen. Många ministerämbeten fungerar som sociala värmestugor och pratcentra snarare än regeringens hjärtpunkt. Den verkliga makten återfinns i mängden av militära organisationer, säkerhetsagenturer och affärsintressen som dominerar varje framtoning av staten. Välkommen till den s. k. "deep state"!

Termen "deep state" präglades i Turkiet under senare delen av 1990-talet. Filiu skriver *"When reality surpasses fiction, unexpected concepts can take root. This is what happened on 3 November 1996 when a Mercedes crashed in Susurluk, a Turkish town a few hundred km south west of Bursa. There was four passengers in the car, three of whom died in the crash: a police chief, Huseyin Kocadag; a notorious gangster with extreme-right connections, Abdullah Catli; and Catli's girlfriend. The fourth passenger was only injured and appeared to be Sedat Bucak, an MP representing the south-east Urfa province, where he led local Kurdish militias against the separatist-marxist insurgents of the PKK (Workers' Party of Kurdistan)." (sid. 1-2)*. Bilolyckan visade bortom de vildaste spekulationer hur intima kopplingarna var mellan säkerhetsapparaten, anti-kommunistiska och anti-PKK paramilitära grupper, hela samlingen andades maffia. Kocadag var ingen mindre än chefen för polisakademin i Istanbul. Catli var efterlyst av Interpol för både mord och droghandel.

Vad som kom att benämnas "Susurluk-skandalen" chockade ett Turkiet, som bara tretton år tidigare återgått till demokrati.

Den andra boven i mellanöstern dramat är det Filiu beskriver som "neo-Mamluk forms of government". Referensen är till ett kast eller en klass av slavsoldater som kom till makten i Egypten och Syrien i mitten av tolvhundratalet och blev kvar som en exklusiv och repressiv styrande klass i 500 år.

De typiska exemplen på mamlukstater återfinns i Algeriet, Egypten, Syrien och Jemen, där militären styr statsapparaten, ett enda parti med en nationalistisk ideologi, förtrycker allt oliktänkande och plundrar nationens resurser. För Filiu agerar dessa stater som rövarband eller en maffia, håller sig vid liv med hjälp av oljeinkomster och nätverk av beskyddarverksamhet.

Filiu redogör för ett flertal nyckelstrategier som dessa mamluk-stater använder sig av för att stanna vid makten. Kanske den viktigaste är den onda fienden som används för att rättfärdiga dessa staters existens - "jihadi" hotet. Han hävdar att fragmenteringen av folkliga motståndsrörelser bidrog till att uppkomsten av sådana grupper.

Under det kalla krigets dagar hölls västvärlden i ett rädslans grepp av det skrämmande sovjetkommunistiska hotet. Nu har religiösa grupper i Mellanöstern ersatt detta hot. För regimerna i Mellanöstern tjänar dessa gruppers militanta nätverk som den perfekta ursäkten för att underminera alla demokratiska rörelser eller t o m underminera grannstater. I början av det syriska upproret frigav Bashar al-Assad - vettskrämd av de fredliga och demokratiska massprotesterna - några av de mest hårdföra islamistiska och al-Qaida medlemmarna i syfte att 'militärisera' situationen och underminera den demokratiska oppositionen

Fliu tillägger att militären och underrättelsetjänsten i länder i Mellanöstern som var allierade med USA under president George W Bushs "War on Terror" kampanj, gjorde sig stora förtjänster och strömmen av dollar omsattes i finansieringen av paramilitära organisationer. Ett iögonfallande exempel är Ali Abdullah Saleh i Jemen, som manipulerade yttre beskyddare till att finansiera sin egen armé av livvakter. Samtliga regimer påstod sig - helt orätt - ha bekämpat al-Qaida i åratal innan attackerna 9/11, samtidigt som de förbigick sin egen roll i skapandet av betingelserna för terroristernas framgångar.

Filius fokus är inställt på Algeriet, Egypten, Syrien och Jemen men dessa nätverk och deep states återfinns annorstädes som i Irak, Pakistan , Ryssland och Turkiet. Han betonar också de gemensamma länkarna KGB har haft i många av hans mamluk-stater. I dagens Turkiet är terrorister än en gång användbara för den turkiske sultanen för att garantera att de inhemska och utländska förehavandena går hans väg.

Denna text är en lysande tillrättavisning av västvärldens policymakers som med dåraktig godtrogenhet räknar med den antagna "stabiliteten" hos tyranner i Algeriet, Egypten, Syrien och Jemen och därmed legitimerar deras regimer.

Filius bok är en förskräckande läsning men en excellent introduktion för den som vill få en inblick i mekanismerna bakom arabvärldens bedrövliga tillstånd.

Gott Nytt År?

Per Sigurd Agrell: COP 21 – några intryck

30 dec 2015

PERSPEKTIVET
KONFERENSENS ORGANISATION
NAGRA INSPEL
RESULTAT
ANALYS
EGEN VÄRDERING
REFERENSER

PERSPEKTIVET

Undertecknad har arbetat med försvarsfrågor hela livet och har efter hand börjat fokusera allt större och viktigare frågor t ex UNFCCCs COP-konferenser[1]. COP 21 d v s Parternas 21e session inom UNFCCC:s ram ägde rum i Paris 30 November – 11 dec. Dessa konferenser började 1992 men det är först i år, 2015 som nödvändigheten av en faktisk revolution blivit helt klar och rätt allmänt omfattad.

Vid COP 21, samlades 195 länder för att fullfölja den uppgift som påbörjades I Durban år 2011, för att göra färdigt ett protokoll d v s ett lagligt bindande instrument till UNFCC som ska gälla alla länder..” Globala temperaturer d v s kärnan i COPs problematik anses vara det viktigaste politikområdet just nu. Det ser vi redan genom att många boplatser helt enkelt försvinner, av torka eller översvämning. Härtill kommer en accelererad utarmning av jordens ekologi. Under den nu aktuella konferensen, COP 21, kom hela jorden och dess biosfär i fokus. En oavsedd global uppvärmning har startat, tills nu +0,85º. Den är inte längre dold av slumpvariationer. COP 21 gav både lägesrapporter och principer för sätt att rädda Jorden i en blandad atmosfär av marknadsnöje och tragik. Om fem år, 2020, kommer det att göras en generalrevision av läge och åtgärdsprogram, men varje åar blir det uppföljande insatser, nästa år i Marocko.

Att skriva en sammanfattning av denna enorma konferens har inte varit lätt. Såväl värden som dess aktörer förnyar sig dag för dag. Värmerekord slås och länder, t o m USA ändrar både uppfattning och strategi. Mycket skrivs varje vecka.

KONFERENSENS ORGANISATION

UNFCC (Fr CCNUCC) var huvudman för COP 21 vilken förbereddes mycket ambitiöst av nationella och internationella möten, intensifierat under det senaste halvåret. Själva COP hölls sedan på flygplatsen Bourget i ett antal hallar. Fysiskt sett var denna jättekonferens uppdelad (segregerad) med en yttre del för Espaces Générations Climat och en inre del, la Galerie, för mer åtgärdsinriktade diskussioner. Den verkliga plenisalen var särskilt strängt bevakad och tillträdet reglerat strikt, men lite slumpmässigt. Ett till synes improviserat lotteri ordnades för biljetter till ett fåtal deltagare.
186 länder av 195 närvarande deltog aktivt bl a med seminarier och programskrifter av olika slag, 36000 deltagare, 3700 från pressen. Mängder av företag och NGO ställde upp med en mer eller mindre subjektiv lobbyism. Oljeländernas lobby var där men relativt diskret. Konferensen blev också, ett sätt för den kritiserade franske presidenten Francois Hollande att återställa förtroendet. Detta var hans ära och han såg den bl a som ett fredsinstrument.

Vår svenske kung Karl Gustaf deltog tillsammans med bl a den engelske kronprinsen, som statschefer, tillsammans med ett stort antal presidenter och premiärministrar.

Medvetenheten om faran med jordens uppvärmning var mycket olika. Afrika och Polynesien var inte så panikslagna som jag hade väntat mig.

Konferensen innebär ett steg framåt mot stabilare temperaturer, en möjlighet. Det krävs dock en mycket nyanserad och kraftfull uppföljning nu efteråt, inte bara en direkt kontroll. Spelet är inte vunnet ännu. Utlovade utsläppsminskningar sägs begränsa uppvärmningen, men det kan man egentligen inte veta! Det beror på vilken s k *sink* som kan åstadkommas, d v s hur kan jorden eliminera den CO2 som fortfarande produceras.

NÅGRA INSPEL

Följande tablå preciserar de utfästelser som respektive länder skrivit http://unfccc.int/meetings/paris_nov_2015/items/9345.php. De nationella inspelen utgör till del högljudda skrik på hjälp och samtidigt krav på pengar: upprepade krav på del i de 100 miljarder $ som

[1] Franskt uttryck : La Convention-Cadre des Nations Unies sur les Changements Climatiques (CCNUCC).

förespeglas. Man ser en blandning av dramatic cries for help with diplomatic wording med lugnare texter.[2]

Andra urkunder, en stor samling, inkluderande förberedande dokument är följande:

Key texts
Home > Follow > Key texts
TEXTS
Speeches
New Draft Paris Agreement of 12 December
Draft agreement to be discussed during COP21
Aide-mémoire of the ministerial preparatory meeting ahead of COP21 (8-10 novembre 2015)
Aide-mémoire de la reunion preparatoria ministerial antes de la COP21 (8-10 de noviembre 2015)
China and France Joint Presidential Statement on Climate Change (2 November 2015)
Synthesis report on the aggregate effect of the Intended Nationally Determined Contributions (INDCs) and INDCs list (30 October 2015)
Conclusions of the informal working lunch on climate change, New York (27 September 2015)
Aide-memoire of the second informal ministerial consultations to prepare COP21 (6-7 September 2015)
The international response to climate change: core texts
United Nations Framework Convention on Climate Change (1992)
Kyoto Protocol UNFCCC (1998)
STATEMENTS
President of France François Hollande's speeches, press releases, statements
Laurent Fabius' speeches, press releases, statements
Minister of Foreign Affairs and International Development, future COP21 president and Minister of State for Development and Francophony Annick Girardin's speeches, press releases, statements
Ségolène Royal's speeches, press releases, statements
Minister of Ecology, Sustainable Development and Energy

Som åhörare kunde jag bl a uppfatta följande:

Klimatdiskussionen i Kina är fortfarande i sin linda. Kinas utsläpp bedöms dock kulminera år 2030. I det nya klimatavtalet behöver Kina inte binda sig till några utsläppsminskningar trots att landet har världens överlägset största utsläpp. Klimatförändringen ses fortfarande som ett mindre hot än miljöproblemen, säger Svenska Yles medarbetare i Hongkong, Björn Ådahl. USA kommer som god tvåa i fråga om utsläpp. Inget av länderna verkar dock ha låsta positioner.

En del länder skrek fullt berättigat på hjälp för att de redan kände av högre temperaturer och ett stigande hav. Ökenländer och öar var oroade, även bekymmer från eskimårepresentanterna. Ingen egentlig klimatmigration har dock börjat. Lite ojämnt var man dock medveten om att det kan bli värre. Men Marocko älskar sina oaser.

Nicaragua deltog men utan att skriva under något slutdokument. Varför Nicaragua inte ville signera? För att de tyckte att rika länder borde göra mer, både i att minska egna utsläpp och för att hjälpa fattigare länder till anpassning när klimatet blir varmare. Värdens länder anpassar sig marginellt och besvikelsen blir säkert stor när man märker att detta inte räcker. De ser heller inte i hur olika grad de s k rika länderna ställer upp.

I Västafrika och Sahel tror man att man kan bo kvar. I Sydamerika och Indonesien hugger man skog rätt hejdlöst utan att resp länder ser möjlighet att stoppa. Däremot försöker de utpressning mot västvärlden för att skona skogen. Japan gör mycket för att minska CO2-utsläppen men deras analyser är svåröverskådliga. Behövs deras kvantifieringar? Island försöker, göra mat av havets alger.

Teknik för husuppvärmning utvecklas. Vätgasteknik för bilar kan komma att realiseras. Förändring är svårt. Det har både ekonomiska och sociala sidor. Men tidsperspektiven? Hur lång tid har vi för utveckling? Och öknarna breder ut sig, i Mongoliet t ex för att bara ta ett nämnda exempel. I Island däremot, samt i Etiopien och Benin nyplanterar man däremot.

RESULTAT

Först UNFCCCs egen sammanfattning: ***Citat***

Historic Paris Agreement on Climate Change[3]
195 Nations Set Path to Keep Temperature Rise Well Below 2 Degrees Celsius

[2] Andra texter bl a med naturens roll: http://newsroom.unfccc.int/fr/role-de-la-nature/
[3] newsroom.unfccc.int/unfccc-newsroom/finale-cop21

Paris, 12 December 2015 - An historic agreement to combat climate change and unleash actions and investment towards a low carbon, resilient and sustainable future was agreed by 195 nations in Paris today.
The Paris Agreement for the first time brings all nations into a common cause based on their historic, current and future responsibilities. The universal agreement's main aim is to keep a global temperature rise this century well below 2 degrees Celsius and to drive efforts to limit the temperature increase even further to 1.5 degrees Celsius above pre-industrial levels.
The 1.5 degree Celsius limit is a significantly safer defense line against the worst impacts of a changing climate. Additionally, the agreement aims to strengthen the ability to deal with the impacts of climate change.
To reach these ambitious and important goals, appropriate financial flows will be put in place, thus making stronger action by developing countries and the most vulnerable possible, in line with their own national objectives.
"The Paris Agreement allows each delegation and group of countries to go back home with their heads held high. Our collective effort is worth more than the sum of our individual effort. Our responsibility to history is immense" said Laurent Fabius, President of the COP 21 UN Climate change conference and French Foreign Minister.
The minister, his emotion showing as delegates started to rise to their feet, brought the final gavel down on the agreement to open and sustained acclamation across the plenary hall.
French President Francois Hollande told the assembled delegates: "You've done it, reached an ambitious agreement, a binding agreement, a universal agreement. Never will I be able to express more gratitude to a conference. You can be proud to stand before your children and grandchildren."
UN Secretary General Ban Ki-moon said: "We have entered a new era of global cooperation on one of the most complex issues ever to confront humanity. For the first time, every country in the world has pledged to curb emissions, strengthen resilience and join in common cause to take common climate action. This is a resounding success for multilateralism."
Christiana Figueres, Executive Secretary of the UN Framework Convention on Climate Change (UNFCCC), said: "One planet, one chance to get it right and we did it in Paris. We have made history together. It is an agreement of conviction. It is an agreement of solidarity with the most vulnerable. It is an agreement of long-term vision, for we have to turn this agreement into an engine of safe growth."
"Successive generations will, I am sure, mark the 12 December 2015 as a date when cooperation, vision, responsibility, a shared humanity and a care for our world took centre stage," she said.
"I would like to acknowledge the determination, diplomacy and effort that the Government of France have injected into this remarkable moment and the governments that have supported our shared ambition since COP 17 in Durban, South Africa," she said.

Agreement Captures Essential Elements to Drive Action Forward
The Paris Agreement and the outcomes of the UN climate conference (COP21) cover all the crucial areas identified as essential for a landmark conclusion:

- Mitigation – reducing emissions fast enough to achieve the temperature goal
- A transparency system and global stock-take – accounting for climate action
- Adaptation – strengthening ability of countries to deal with climate impacts
- Loss and damage – strengthening ability to recover from climate impacts
- Support – including finance, for nations to build clean, resilient futures

As well as setting a long-term direction, countries will peak their emissions as soon as possible and continue to submit national climate action plans that detail their future objectives to address climate change.
This builds on the momentum of the unprecedented effort which has so far seen 188 countries contribute climate action plans to the new agreement, which will dramatically slow the pace of global greenhouse gas emissions.
The new agreement also establishes the principle that future national plans will be no less ambitious than existing ones, which means these 188 climate action plans provide a firm floor and foundation for higher ambition.
Countries will submit updated climate plans – called nationally determined contributions (NDCs) – every five years, thereby steadily increasing their ambition in the long-term.

Climate action will also be taken forward in the period before 2020. Countries will continue to engage in a process on mitigation opportunities and will put added focus on adaptation opportunities. Additionally, they will work to define a clear roadmap on ratcheting up climate finance to USD 100 billion by 2020

This is further underlined by the agreement's robust transparency and accounting system, which will provide clarity on countries' implementation efforts, with flexibility for countries' differing capabilities.

"The Paris Agreement also sends a powerful signal to the many thousands of cities, regions, businesses and citizens across the world already committed to climate action that their vision of a low-carbon, resilient future is now the chosen course for humanity this century," said Ms Figueres.

Agreement Strengthens Support to Developing Nations

The Paris Agreement underwrites adequate support to developing nations and establishes a global goal to significantly strengthen adaptation to climate change through support and international cooperation.

The already broad and ambitious efforts of developing countries to build their own clean, climate-resilient futures will be supported by scaled-up finance from developed countries and voluntary contributions from other countries.

Governments decided that they will work to define a clear roadmap on ratcheting up climate finance to USD 100 billion by 2020 while also before 2025 setting a new goal on the provision of finance from the USD 100 billion floor.

Ms. Figueres said. "We have seen unparalleled announcements of financial support for both mitigation and adaptation from a multitude of sources both before and during the COP. Under the Paris Agreement, the provision of finance from multiple sources will clearly be taken to a new level, which is of critical importance to the most vulnerable."

International cooperation on climate-safe technologies and building capacity in the developing world to address climate change are also significantly strengthened under the new agreement.

Signing the Paris Agreement

Following the adoption of the Paris Agreement by the COP (Conference of the Parties), it will be deposited at the UN in New York and be opened for one year for signature on 22 April 2016--Mother Earth Day.

The agreement will enter into force after 55 countries that account for at least 55% of global emissions have deposited their instruments of ratification.

Cities and Provinces to Companies and Investors Aligning

Today's landmark agreement was reached against the backdrop of a remarkable groundswell of climate action by cities and regions, business and civil society.

During the week of events under the Lima to Paris Action Agenda (LPAA) at the COP, the groundswell of action by these stakeholders successfully demonstrated the powerful and irreversible course of existing climate action.

Countries at COP 21 recognized the enormous importance of these initiatives, calling for the continuation and scaling up of these actions which are entered on the UN-hosted NAZCA portal as an essential part in the rapid implementation of the Paris Agreement.

The scale of the Action Agenda globally is unprecedented, part of which is captured through Nazca and the LPAA:

- Over 7,000 cities, including the most vulnerable to climate change, from over 100 countries with a combined population with one and a quarter billion people and around 32% of global GDP.
- Sub-national states and regions comprising one fifth of total global land area and combined GDP of $12.5 trillion.
- Over 5,000 companies from more than 90 countries that together represent the majority of global market capitalisation and over $38 trillion in revenue.
- Nearly 500 investors with total assets under management of over $25 trillion

Christiana Figueres said: "The recognition of actions by businesses, investors, cities and regions is one of the key outcomes of COP 21. Together with the LPAA, the groundswell of action shows that the world is on an inevitable path toward a properly sustainable, low-carbon world."

More Details on the Paris Agreement:

- All countries will submit adaptation communications, in which they may detail their adaptation priorities, support needs and plans. Developing countries will receive increased support for adaptation actions and the adequacy of this support will be assessed.
- The existing Warsaw International Mechanism on Loss and Damage will be significantly strengthened.
- The agreement includes a robust transparency framework for both action and support. The framework will provide clarity on countries' mitigation and adaptation actions, as well as the provision of support. At the same time, it recognizes that Least Developed Countries and Small Island Developing States have special circumstances.
- The agreement includes a global stocktake starting in 2023 to assess the collective progress towards the goals of the agreement. The stocktake will be done every five years.
- The agreement includes a compliance mechanism, overseen by a committee of experts that operates in a non-punitive way.

The COP also closed on a number of technical issues.

- Under the Kyoto Protocol, there is now a clear and transparent accounting method for carry-over credits for the second commitment period, creating a clear set of rules.

- The first round of international assessment and review process (IAR) that was launched in 2014 was successfully completed.
- A number of technical and implementation issues related to the existing arrangements on technology, adaptation, action for climate empowerment and capacity building were also successfully concluded.

.....

Two IISD summaries give good supplementary overviews, the first about the chronology of the COP, by Earth Negotiations Bulletin, A Reporting Service for Environment and Development Negotiations[4] Online at http://www.iisd.ca/climate/cop21/enb/ . http://www.iisd.ca/vol12/enb12663e.html .

.....

En ytterligare bra sammanfattning erbjuds av tidskriften Le Point. I deras referat kan man bl a notera att 100 milliarder dollar per år reserveras för att finansiera utvecklingsländernas klimatanpassning. Man noterar också att dessa hittillsvarande utfästelser om minskad produktion av drivhusgaser (GES) inte förslår bättre än till en (tråkigt stor) temperaturökning om +3 grader. Man refererar också till uttrycket kolneutralitet vilken skall kunna uppnås genom en tillräcklig elimination av CO2 för att neutralisera den drivhusgas som inte eliminerats. Ett kritiserat resonemang som inbjuder till fusk. De två miljarderna dollar som stöd till utvecklingsländers anpassning nämner rapportören också. En sak som gäller fn är att alla utfästelser skall vara frivilliga.

Vidare kan rapporteras att länders inspel var mycket olika. Sverige, som hyrde en nisch tillsammans med övriga nordiska länder hade ett rätt stort seminarieprogram och frikostig buffé varje dag. Jag uppfattade et seriöst globalt ansvar i den svenska delegationen, ingen begränsad chauvinism, ingen panik. Ett hyfsat lugn fanns också bland de afrikanska länderna; mer oro i Amerika.

Mycket sades om att minska utsläpp av växthusgaser, mindre om att fånga in dessa i s k *sinks*. Adaption & mitigation var heller inte vad konferensen handlade om.

UNFCCC tar en aktiv roll i att försöka samordna klimatutvecklingen. Man vill bl a sprida information och hjälpa länder att samarbeta och att utveckla strategier.

ANALYS

En del länder skrek fullt berättigat på hjälp för att de redan kände av högre temperaturer och ett stigande hav, ökenländer och öar samt faktiskt eskimårepresentanterna. En viss måttlig migration har redan börjat på den grunden. Man var dock allmänt omedveten om att det kan bli mycket värre. Värden anpassar sig marginellt och besvikelsen blir säkert stor när man märker att detta inte räcker. Isolerat om klimatet, inget om samspelseffekter med religionskrig mm. Gradtal. Fördröjning, trög temperaturrörelse.

De flesta forskare skulle säga att det är väldigt svårt att begränsa till 2å. Dels har vi redan växthusgaser i atmosfären som ännu inte syns i jordens temperaturer eftersom det finns en tröghet i systemet, dels gör luftföroreningar (främst över Kina och Indien) med partiklar i luften att jorden kyls av. Alltså, menar vetenskapen, har vi redan en uppvärmning på minst 1,5 grader utan att se den! Det säger vår svenske Johan Rockström som nog var det bästa inslaget i CPO 21.[5] Det krävs en *fullständig omvandling* av våra samhällen för att undvika ett Ragnarök säger han vidare. Rockström fick ingen stor roll under konferensen men han var för mig en stor behållning.

[4] By Earth Negotiations Bulletin, a reporting service for environment and development negotiations.

[5] Rockström. J., fr°n Sveriges radio 9 dec 2015 och COP21.

Ländernas klimataktörer har t v kommit överens om att det är viktigt att medeltemperaturhöjningen stannar under två grader. Men hur, eller vad som kommer att krävas av respektive land, det vet ingen. Det finns heller inget årtal angett för när det överenskomna temperaturmålet ska vara uppnått. Vidare sades inte nog om tidsfaktorn för CO2:s eliminering. Hur fort kan jordens vegetabiliska klorofyll och en ev mänsklig apparatur klara den saneringen? Patrick Lagadec skriver om att inte stanna inför *ripple effects* – men att *fånga upp och förstå wicked, volatile and chaotic global environments*. [6] D v s inkluderande element av kaotisk utveckling. Det har man ännu inte uppnått trots att ordet *tipping point* uttalades. Learning by doing sades som om inte världen var på väg att ändras mer radikalt men Bangladesch var i alla fall på gång att prova nya jordbruksformer: räka i st f ris t ex.

Kaos- och katastrof-teorin förbigicks under COP med tystnad trots att tundrans nersmältning med åtföljande metanutsläpp samt olika autokatalytiska fenomen borde oroa: Regnskogen bränns hänsynslöst och havens alger dör av ett rubbat Ph. Under konferensen lärde vi oss inte hur CO2 i atmosfären skall elimineras. Fokus var istället på utsläpp av CO2 d v s på förbränning och bränder. Något som saknades var ett slags balansräkning: drivhusgaser *in* resp *ut* ur de mänskliga verksamheterna! Och tidsfaktorn i denna dynamik?

EGEN VÄRDERING

Föregående stycke var ett naturvetenskapligt perspektiv. Inget om kaosteorins rupturer: Kaosteorins utveckling av dynamiska förlopp med diskontinuerliga realiseringar, finns inte med i prediktioner och beslutsunderlag, ej heller nämns Katastrofteorins utveckling av gränsöverskridande förlopp. Ämnen som alltså inte behandlades här var risker för diskontinuiteter i temperaturutvecklingen d v s enligt kaos- och katastrofteorins modeller och enligt vad som är fullt möjligt med dynamiker i tundra och hav. Konferensens perspektiv var också begränsat till klimat utan dettas samspel med religiösa och andra mänskliga konflikter vilket kommer att försvåra varje implementering.

Hur klara den mänskliga sidan nu. Många länder har redan förenat sig i ett s k *chicken race* där u- och i-länder ställs mot varandra. Om ingen ger sig så dör alla. Man bränner kol tills någon betalar, och vad skulle det kosta i denna korrupta värld där så mycket medel försvinner i osynliga fickor? Samarbete är svårt.

En del länder skrek fullt berättigat på hjälp för att de redan kände av högre temperaturer och ett stigande hav som tar deras boplatser. Eskimårepresentanterna uttryckte sig också med dramatik. De dör på försvagade isar och faunan ändras.

En viss måttlig migration har redan börjat, dock *ännu* inte jämförbart med de flöden som upplevs i dagens religionskrig. Under konferensen var man rätt omedveten om att behovet av migration kan bli mycket värre än i dag. Värden anpassar sig i dag och besvikelsen blir säkert stor när man märker att detta inte räcker. Att man i Afrika gräver djupare brunnar är patetiskt. Lägger man här till en del utelämnade samspelseffekter t ex mellan religionskrig och global uppvärmning så bör man bli rädd. COP 21 som skulle hindra världen att koka har haft skygglappar. De som är satta att styra världen har inte förstått tillräckligt av samanhangen. Att tala om 1,5-2 grader som gräns för lovlig uppvärmning är kanske ett mål men inget recept. En beredskap har dock skapats av COP för vidare framåtsyftande globala avvägningar och strategier.

REFERENSER

Media contacts:
Press@unfccc.int
Nick Nuttall, UNFCCC Spokesperson | nnuttall@unfccc.int
See also: http://unfccc.int
Follow UNFCCC on Twitter: @UNFCCC | español: @CMNUCC | francais: @CCNUCC | Deutsch: @UNKlima
Follow also: @LPAA_live
UNFCCC Executive Secretary Christiana Figueres on Twitter: @CFigueres.
UNFCCC on Facebook: facebook.com/UNclimatechange
Visualization of social media at COP21:
https://climatetalkslive.org/
http://www.cop21.gouv.fr/suivre/
http://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/fre/l09f.pdf

[6] Lagadec P. (2013) *Navigating the Unknown*. Crisis Response-Préventique